

Εφαρμογή Ενεργητικών Τεχνικών Μάθησης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ασκήσεις με μικροδιδασκαλία

Γεωργοβρεττάκου Σταματίνα

Φιλολόγος, Θεολόγος
Med Παιδαγωγική Ψυχολογία- Med Εκπαίδευση Ενηλίκων
gbtmatina@yahoo.gr

Βίντου Αουρέλα

Φιλολόγος, Med Παιδαγωγική Ψυχολογία
Med Εκπαίδευση Ενηλίκων
a.vintou@outlook.com.gr

Περίληψη

Η μαθησιακή προσέγγιση που θα υιοθετήσει ο κάθε εκπαιδευτής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που πρέπει να λάβει υπόψη του. Τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη των ενεργητικών μορφών διδασκαλίας ως πιο αποτελεσματικών, όμως αυτό δεν αποτελεί πανάκεια. Είναι απαραίτητο για τη διδασκαλία, ο εκπαιδευτής να γνωρίζει πώς θα τις χειριστεί και να είναι ικανός να εντοπίσει ποια είναι η κατάλληλη για να πετύχει τους στόχους που έχει θέσει.

Στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας επιχειρείται ο σχεδιασμός ενός σεναρίου προγράμματος ενηλίκων και συγκεκριμένα, η εναρκτήρια συνάντηση του προγράμματος αυτού. Θα αναλυθούν βήμα προς βήμα τα μέρη της συνάντησης αυτής, οι στόχοι της κάθε δραστηριότητας και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν. Στο δεύτερο μέρος γίνεται αναφορά στους ρόλους που συναντά ένας εκπαιδευτής σε μία ομάδα μάθησης και επιχειρείται να παρουσιαστεί το θέμα αυτό σε μία μικροδιδασκαλία 15 λεπτών. Στο πρώτο μέρος, αλλά και στο δεύτερο έχουν επιλεγεί ενεργητικές μορφές μάθησης ως οι ιδανικότερες για να επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι σε μία ομάδα ενηλίκων.

Λέξεις κλειδιά: εκπαίδευση ενηλίκων, ενεργητικές τεχνικές, μικροδιδασκαλία

Σχεδιάζοντας ένα Σενάριο Προγράμματος

Γνωριμία με το πρόγραμμα εκπαίδευσης

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων, με το οποίο θα ασχοληθούμε, έχει τίτλο «Συμβουλευτική γονέων παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες». Σκοπός του προγράμματος είναι οι γονείς να αποκτήσουν μια σαφή εικόνα για την έγκαιρη διάγνωση, να τους ενημερώσει και να τους στηρίξει ώστε να καταστούν ικανοί να υποστηρίξουν τα παιδιά τους, τα οποία έχουν κάποια μαθησιακή δυσκολία. Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο γνώσεων αποσκοπεί να αποκτήσουν σαφή εικόνα σχετικά με τις μαθησιακές δυσκολίες, τα χαρακτηριστικά τους, τους τρόπους αντιμετώπισης κ.α. Σε επίπεδο ικανοτήτων επιδιώκει να εφαρμόσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στο πλαίσιο του προγράμματος, για να βοηθήσουν τα παιδιά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σχολείου. Παράλληλα, σε επίπεδο στάσεων, να υιοθετήσουν στάσεις και συμπεριφορές με γνώμονα την κατανόηση των αναγκών των παιδιών τους. Το πρόγραμμα είναι διάρκειας 50 ωρών και ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των εκπαιδευτών αλλά και τη ζήτηση, θα πραγματοποιούνται μία ή δύο συναντήσεις των 2 ωρών την εβδομάδα. Παρέχεται δωρεάν από τους δήμους όλης της χώρας σε συνεργασία με τα

σχολεία κάθε περιοχής, τα οποία παρέχουν τις εγκαταστάσεις και αναλαμβάνουν να ενημερώσουν τους γονείς για τη διεξαγωγή του. Στο κάθε τμήμα θα συμμετάσχουν 12 άτομα. Το περιεχόμενο του προγράμματος θα διαμορφώνεται από τον εκπαιδευτή ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες της κάθε ομάδας. Απευθύνεται σε γονείς που έχουν παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες αλλά και σε μελλοντικούς γονείς που επιθυμούν να ενημερωθούν για το θέμα αυτό.

Η εναρκτήρια συνάντηση

Η εναρκτήρια συνάντηση καθορίζει και προδιαγράφει την πορεία του προγράμματος αφού σκοπός της είναι η γνωριμία των μελών, η διάγνωση των εκπαιδευτικών αναγκών και η σύνταξη του μαθησιακού συμβολαίου. Στην πρώτη συνάντηση ο εκπαιδευτής θα φροντίσει για τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας, το οποίο θα μειώσει το άγχος και την ένταση των εκπαιδευομένων. Η εναρκτήρια συνάντηση, αν αξιοποιηθεί σωστά, θα καταστεί η αφετηρία περαιτέρω σύσφιξης των σχέσεων και της επικοινωνίας μεταξύ τους αλλά και με τον εκπαιδευτή τους. Ο εκπαιδευτής με τη σειρά του θα προσεγγίσει τους συμμετέχοντες, θα διερευνήσει τις προσδοκίες τους και μαζί θα καταρτίσουν το μαθησιακό συμβόλαιο (Τσιμπουκλή & Φίλλιπς, 2010).

Παρουσίαση εκπαιδευτή και Παρουσίαση προγράμματος 10'

Αρχικά ο εκπαιδευτής θα καλωσορίσει τους συμμετέχοντες, θα αυτοπαρουσιαστεί για 5 λεπτά παρέχοντας πληροφορίες για την επαγγελματική του εμπειρία και τις σπουδές του. Καλό θα είναι για το συγκεκριμένο πρόγραμμα να αναφέρει και την οικογενειακή του κατάσταση. Είναι σημαντικό οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν ότι θα συνεργαστούν με έναν εκπαιδευτή ο οποίος είναι ειδήμων στα θέματα που τους απασχολούν ώστε να νιώσουν ασφαλείς και θα κερδίσει τον σεβασμό τους.

Ακολουθεί από τον εκπαιδευτή μία παρουσίαση του προγράμματος με την τεχνική της εμπλουτισμένης εισήγησης. Χρησιμοποιώντας ένα μηχάνημα προβολής μέσω η/υ, θα παρουσιάσει το αντικείμενο του προγράμματος, τους στόχους του, το περιεχόμενό του, τη διάρκειά του και ό,τι άλλο είναι απαραίτητο για να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες μία ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος. Στο τέλος της παρουσίασης η ομάδα θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει διευκρινήσεις ή να δηλώσει τη διαφωνία της για κάτι. Η εμπλουτισμένη εισήγηση επιλέχθηκε διότι ο εκπαιδευτής επιθυμεί να μεταδώσει τις πληροφορίες εύκολα, γρήγορα και παράλληλα να κερδίσει χρόνο αφού οι περισσότερες απορίες των συμμετεχόντων θα καλυφθούν πλήρως. Οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στο τέλος της εισήγησης ως ενεργοί ακροατές (Silberman, 1998) ενώ η παρουσίαση με τη χρήση του η/υ επιλέχθηκε επειδή προσφέρει τη δυνατότητα, της οπτικής μετάδοσης της πληροφορίας για όσους την προτιμούν, της σταδιακής αποκάλυψης του κειμένου, της χρήσης βίντεο και εφέ που προσδίδουν παραστατικότητα.

Γνωριμία 25'

Για την καλύτερη γνωριμία των εκπαιδευομένων επιλέγεται η γνωριμία σε ζευγάρια. Ο εκπαιδευτής μοιράζει τυχαία 12 κάρτες (6 διαφορετικές κάρτες εις διπλούν) τις οποίες έχει επιλέξει από πριν. Οι κάρτες απεικονίζουν τοπία, αντικείμενα και ανθρώπους κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων). Το ζευγάρι του κάθε εκπαιδευομένου θα είναι το άτομο που θα έχει την ίδια κάρτα με αυτόν. Ο εκπαιδευτής διευκρινίζει στα ζευγάρια ότι έχουν 10 λεπτά για να πάρουν συνέντευξη ο ένας από τον άλλον. Ο συνεντευκτής θα δώσει έμφαση στους λόγους συμμετοχής του συνεντευξιζόμενου, στην εκπαιδευτική- επαγγελματική πορεία του και στις σκέψεις που δημιουργούνται βλέποντας την κάρτα που του δόθηκε. Στο επόμενο στάδιο όλη η

ομάδα κάθετα σε κύκλο και το κάθε μέλος συστήνει το ζευγάρι του. Το στάδιο αυτό αναμένεται να διαρκέσει 15 λεπτά.

Η τεχνική με τις διμελείς ομάδες επιλέχθηκε διότι είναι πιο εύκολο κάποιος να νοιώσει οικεία και να μιλήσει για τον εαυτό του σε έναν άνθρωπο παρά σε μία μεγάλη ομάδα. Η τυχαία επιλογή των ζευγαριών με τη βοήθεια των καρτών θα οδηγήσει τους συμμετέχοντες να προσεγγίσουν άτομα που δεν βρίσκονται κοντά τους. Συνήθως, οι εκπαιδευόμενοι επιλέγουν άτομα που κάθονται δίπλα τους και ίσως έχουν γνωριστεί πριν την έναρξη του μαθήματος. Επομένως, με τη βοήθεια των καρτών θα μπου στη διαδικασία να γνωρίσουν και άτομα που δεν θα προσέγγιζαν αυτοβούλως. Ακόμα, εξαλείφεται η πιθανότητα κάποια άτομα που είναι συνεσταλμένα να μείνουν χωρίς ταίρι και να νιώσουν αμήχανα. Ο εκπαιδευτής δίνει τις βασικές κατευθύνσεις της συνέντευξης ώστε να συλλέξει χρήσιμες πληροφορίες για την ομάδα του. Με τον τρόπο αυτό θα πληροφορηθεί για τη μαθησιακή δυσκολία που ενδιαφέρει κάθε εκπαιδευόμενο, το μορφωτικό του επίπεδο και τα ενδιαφέροντά του. Συνεπώς, θα κρίνει ποιο θα είναι το κατάλληλο περιεχόμενο της κάθε ενότητας και ποιος θα είναι ο τρόπος που θα παρουσιαστεί για να είναι κατανοητό και χρήσιμο για όλους. Στο τελικό στάδιο της παρουσίασης η διάταξη σε κύκλο θα βοηθήσει τη βλεμματική επαφή και τη δημιουργία φιλικού κλίματος. Οι συμμετέχοντες έχουν ανάγκη να νοιώσουν μέρη της ομάδας, και να μειώσουν τον φόβο και το άγχος τους (Γεώργας, 1995' Γιώτσα, Ζεργιώτης, 2007).

Καταγραφή Προσδοκιών 20'

Στο επόμενο στάδιο οι συμμετέχοντες καλούνται να καταγράψουν τις προσδοκίες που έχουν από την ομάδα και τον εκπαιδευτή. Ο εκπαιδευτής ζητά από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν τετραμελείς ομάδες επιλέγοντας οι ίδιοι τα μέλη της ομάδας τους (αναμένεται να ενωθούν δύο διμελείς ομάδες από την προηγούμενη δραστηριότητα), να συζητήσουν για τις προσδοκίες τους και να τις καταγράψουν σε δύο πίνακες. Στη συνέχεια οι τρεις ομάδες θα ορίσουν από έναν εκπρόσωπο που θα παρουσιάσει τις λίστες της ομάδας τους. Στο επόμενο στάδιο, στην ολομέλεια, καλούνται να συζητήσουν ανοιχτά και να ανακαλύψουν τα κοινά σημεία. Ο εκπαιδευτής κολλάει στον τοίχο της τάξης δύο φύλλα A4, ένα για κάθε λίστα, και ο κάθε συμμετέχων πηγαίνει και γράφει στα φύλλα μία κοινή προσδοκία που προέκυψε από τη συζήτηση. Η δραστηριότητα αυτή αναμένεται να διαρκέσει 20 λεπτά. Ο εκπαιδευτής αλλά και η ομάδα θα λάβουν υπόψη τους τις προσδοκίες ώστε στο επόμενο στάδιο να διαμορφώσουν το μαθησιακό συμβόλαιο.

Η εργασία σε ομάδες επιλέχθηκε για να συζητηθεί ένα θέμα που δόθηκε από τον εκπαιδευτή. Οι ομάδες από διμελείς που ήταν, τώρα γίνονται τετραμελείς έτσι ώστε σιγά σιγά να αρχίσουν να γνωρίζονται όλοι οι συμμετέχοντες μεταξύ τους και να αποκτούν οικειότητα. Οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν ενεργά, έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους. Ακόμα και τα άτομα που δεν έχουν ιδιαίτερο θάρρος θα μπορέσουν να συμμετάσχουν. Επίσης, με τη μέθοδο αυτή αυξάνεται η αυτοπεποίθηση των μελών και αναπτύσσεται ένα κλίμα συνεργατικότητας και αλληλεγγύης (Κόκκος, 2005' Τσιμπουκλή & Φίλιπς, 2010'). Αναπτύσσονται οι κοινωνικές δεξιότητες της συνεργασίας και της αυτονομίας, ενώ αποκεντρώνεται σιγά σιγά η εξουσία του διδάσκοντος (Χατζηθεοχάρους, Νικολοπούλου, 2010).

Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών 20'

Ο εκπαιδευτής με τη μέθοδο του ελεγχόμενου καταϊγισμού ιδεών (Nominal Group Technique) θα προσπαθήσει να διερευνήσει τις ανάγκες των εκπαιδευομένων ώστε να οργανώσει το περιεχόμενο του προγράμματος. Ζητάει από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν σε μία κόλλα A4 τις ιδέες και τις απόψεις τους για αυτά που έχουν ανάγκη να μάθουν, να συζητήσουν και να κατανοήσουν από το πρόγραμμα. Στη συνέχεια ο κάθε

εκπαιδευόμενος θα ανακοινώσει αυτά που έχει καταγράψει. Όλες οι απόψεις ανεξαιρέτως καταγράφονται στον πίνακα από τον εκπαιδευτή και στη συνέχεια επιχειρείται η ομαδοποίησή τους και τελικά θα συνταχθεί μία κατάσταση από τον εκπαιδευτή με τα θέματα που θα απασχολήσουν την ομάδα (Κόκκος, 2005).

Στην τεχνική του ελεγχόμενου καταγισμού ιδεών (Nominal Group Technique), σε αυτό το χρονικό σημείο της συνάντησης, αναμένεται να συμμετάσχουν και τα πιο συνεσταλμένα μέλη αφού πλέον έχουν γνωριστεί και νιώθουν οικεία. Επιλέχθηκε αυτή η τεχνική γιατί, ενώ όλα τα μέλη είναι νέα, θα συμμετάσχουν όλοι ανεξαιρέτως. Παράλληλα, τα μέλη που είναι ιδιαίτερα ομιλητικά και επισκιάζουν τους άλλους θα περιοριστούν διακριτικά χωρίς να πλατειάζει η συζήτηση. Οι ίδιοι οι συμμετέχοντες θα μπουν σε μία διαδικασία συνειδητοποίησης των εκπαιδευτικών αναγκών τους ενώ στόχος είναι η έκφρασή τους και όχι η αξιολόγησή τους (Κόκκος, 2005 Τσιμπουκλή, 2012).

Διαμόρφωση μαθησιακού συμβολαίου 20'

Στη συνέχεια καθορίζεται το μαθησιακό συμβόλαιο που είναι απαραίτητο γιατί καθορίζει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας της ομάδας. Ο εκπαιδευτής παραμένει στο επίκεντρο και σε αυτόν απευθύνονται τα σχόλια και οι προτάσεις. Παρουσιάζει κάποιους κανόνες λειτουργίας της ομάδας π.χ. τήρηση ωραρίου, απαγόρευση χρήσης κινητού τηλεφώνου, αποφυγή επικρίσεων και μειωτικών σχολίων κ.α. Η διαμόρφωση του μαθησιακού συμβολαίου θα προκύψει στη συνέχεια με μία ελεγχόμενη συζήτηση. Με ερωτήσεις μαιευτικού τύπου ο εκπαιδευτής θα προσπαθήσει να λάβει απαντήσεις από τους συμμετέχοντες σχετικά με τις μεθόδους μάθησης που επιθυμούν να εφαρμοστούν, το περιεχόμενο των ενοτήτων κ.α. Ο εκπαιδευτής θα προσπαθήσει να συνθέσει τις ανάγκες των συμμετεχόντων με τους στόχους του προγράμματος καταλήγοντας σε ένα συμβόλαιο αποδεκτό για όλους (Τσιμπουκλή, 2012).

Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να συμβάλλουν και αυτοί στη διαδικασία (Jarvis, 2004). Με την τεχνική αυτή θα αποκτήσουν το αίσθημα της συμμετοχής στη διαμόρφωση του προγράμματος. Θα μπορέσουν να επεξεργαστούν διάφορα ζητήματα και θα συνειδητοποιήσουν τις προσδοκίες τους και τον τρόπο που προτίθενται να το πετύχουν αυτό.

Απολογισμός 10'

Στο στάδιο του απολογισμού θα ακολουθήσει μία ελεύθερη ομαδική συζήτηση, κατά την οποία ο κάθε εκπαιδευόμενος είναι ελεύθερος να εκφράσει την ικανοποίησή του ή τη δυσαρέσκειά του για κάτι που παρατήρησε. Έχουν την ευκαιρία να επισημάνουν κάτι που τους άρεσε πολύ από τη συγκεκριμένη συνάντηση ή κάτι που τους δυσκόλεψε ιδιαίτερα. Με την τεχνική του ελεύθερου διαλόγου σε αυτή τη φάση της διαδικασίας οι διαλεγόμενοι θα διατυπώσουν ελεύθερα και με θάρρος πια τις εντυπώσεις και τους προβληματισμούς τους. Ο εκπαιδευτής θα έχει τον ρόλο του διευκολυντή, άλλωστε σε αυτό το σημείο σκοπός δεν είναι οι γνώσεις αλλά η έκφραση συμπερασμάτων και συναισθημάτων (Κασσωτάκης, Φλουρής, 2006). Παράλληλα, ο Legge, (οπ. αν. στο Jarvis, 2003 |) υποστηρίζει ότι η ελεύθερη συζήτηση είναι μια ευκαιρία για αναστοχασμό μετά την ακρόαση των διαφορετικών επιχειρημάτων. Τέλος, θα αξιολογήσουν την όλη διαδικασία, πράγμα που θα είναι πολύτιμη ανατροφοδότηση για τον εκπαιδευτή.

Χαλάρωση 10'

Για το κλείσιμο της συνάντησης επιλέχθηκε μία βιωματική άσκηση. Οι συμμετέχοντες στέκονται σε κύκλο και πιάνουν τα χέρια τους. Με κλειστά μάτια για 2 λεπτά παίρνουν βαθιές εισπνοές και με τα μάτια της φαντασίας τους βλέπουν ό,τι συνέβη σήμερα. Επιλέγουν μία σκηνή σε 3 λεπτά, το πιο σημαντικό για τον εαυτό τους, κάτι που έμαθαν και κάτι που θα ήθελαν να πάρουν μαζί τους φεύγοντας. Όταν είναι έτοιμοι ανοίγουν τα μάτια και η άσκηση τελειώνει. Η βιωματική άσκηση επιλέχθηκε για να κλείσει η συνάντηση μέσα από ένα

προσωπικό απολογισμό για αυτά που συνέβησαν τις δύο ώρες που πέρασαν κινητοποιώντας παράλληλα και το σώμα. Στο επόμενο στάδιο οι συμμετέχοντες παραμένουν όρθιοι και ανοίγουν τα πόδια στην ευθεία των ώμων τους. Μετατοπίζουν το βάρος τους μία στο δεξί πόδι και μία στο αριστερό. Κατά τη διάρκεια της μετατόπισης εισπνέουν και όταν μετατοπίσουν το βάρος εκπνέουν με τον ήχο «ΧΟΥ». Αυτή η άσκηση θα διαρκέσει 5 λεπτά. Η άσκηση αυτή έχει σκοπό να χαλαρώσει τους συμμετέχοντες μετά από μία συνάντηση δύο ωρών που έμειναν αρκετή ώρα καθιστοί (Αρχοντάκη & Φιλίππου 2010).

Στρατηγική και προσδοκώμενα αποτελέσματα

Για την επιλογή της στρατηγικής, ένας εκπαιδευτής θα πρέπει να λάβει υπόψη του τον σκοπό του προγράμματος, την υφή του αντικειμένου, τα μαθησιακά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων και τις ικανότητές του. Επίσης, το μαθησιακό κλίμα, τον διαθέσιμο χρόνο και τους διαθέσιμους πόρους. Η στρατηγική που επιλέχθηκε να εφαρμοστεί στην εναρκτήρια συνάντηση είναι η ενεργητική -συμμετοχική. Οι εκπαιδευόμενοι είναι ενήλικοι με εμπειρίες και ισχυρά κίνητρα αλλά από την άλλη ίσως διστάζουν να εκθέσουν τις απόψεις τους. Αυτό τοποθετεί τον εκπαιδευτή ενώπιον ενός διλήμματος για την επιλογή της τεχνικής. Στην πρώτη περίπτωση η ενεργητική συμμετοχική μάθηση θα οδηγήσει τους συμμετέχοντες στην κατάκτηση της γνώσης που επιθυμούν ενώ στη δεύτερη, η δασκαλοκεντρική – παραδοσιακή στρατηγική θα απομάκρυνε τον κίνδυνο της έκθεσης.

Στην εναρκτήρια συνάντηση ο εκπαιδευτής επέλεξε την συμμετοχική- ενεργητική στρατηγική διότι οι συμμετέχοντες μέσα από την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία θα νιώσουν οικεία και φιλικά ώστε να εκθέσουν τους προβληματισμούς τους. Το αντικείμενο τους προγράμματος είναι τέτοιο που θα πρέπει να εκθέσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν με τα παιδιά τους που έχουν κάποια μαθησιακή δυσκολία. Σε διαφορετική περίπτωση το περιεχόμενό του μπορεί να διαμορφωθεί έτσι ώστε να μην καλύπτει τις ανάγκες τους. Δεδομένου ότι όλο το πρόγραμμα θα βασιστεί σε αυτές τις ενεργητικές τεχνικές θα πρέπει από την πρώτη συνάντηση να εξοικειωθούν. Οι ενεργητικές τεχνικές άλλωστε είναι ιδανικές για την γνωριμία και το δέσιμο της ομάδας κάτι που είναι απαραίτητο για να καλλιεργηθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης. Ο συγκεκριμένος πληθυσμός - στόχος θα χρειαστεί να καταστεί ικανός να εφαρμόσει τις γνώσεις που θα αποκομίσει από το πρόγραμμα συνεπώς, για να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος βαθμός κατανόησης, θα χρειαστεί να συμμετάσχουν σε βιωματικές ασκήσεις. Ο χρόνος και οι διαθέσιμοι πόροι που υπάρχουν δεν αποτελούν εμπόδιο για την χρήση της συγκεκριμένης στρατηγικής.

Προσδοκά κανείς στην εναρκτήρια συνάντηση σε επίπεδο γνώσεων να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες μία ολοκληρωμένη εικόνα για το πρόγραμμα που θα παρακολουθήσουν. Να γνωρίσουν τους στόχους και τους κανόνες του προγράμματος και να αντιληφθούν ποιες ικανότητες και ποιες αξίες χρειάζεται να έχουν για να μπορούν να συμμετάσχουν. Να γνωρίσουν τους άλλους συμμετέχοντες, τον εκπαιδευτή αλλά και τις βιωματικές μεθόδους διδασκαλίας. Επίσης, να προσδιορίσουν τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους από το πρόγραμμα, την ομάδα και τον εκπαιδευτή. Σε επίπεδο στάσεων αναμένεται οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν θετική και ανοικτή στάση στην εξωτερική των συναισθημάτων και των σκέψεών τους. Να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον με τα νέα μέλη της ομάδας, να αισθανθούν ότι δεν είναι οι μόνοι που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη στήριξη των παιδιών τους και να νιώσουν ασφαλείς εκθέτοντας τους προβληματισμούς τους. Τέλος, σε επίπεδο ικανοτήτων η πρώτη συνάντηση αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργατικής και επικοινωνιακής ικανότητας των εκπαιδευομένων. Επιδιώκει την ενεργοποίηση των συμμετεχόντων, τη σύνταξη του μαθησιακού συμβολαίου και την εξοικείωση με τις ενεργητικές μορφές μάθησης.

Αναφορές

- Αρχοντάκη, Ζ., Φιλίππου, Δ. (2010). *205 Βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Κασσωτάκης, Μ., Φλουρή, Γ. (2006). *Μάθηση και Διδασκαλία*. Αθήνα: Αυτοέκδοση
- Γεώργας, Δ. (1995). *Κοινωνική Ψυχολογία (Τόμος Α'- Τόμος Β')*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γιώτσα, Α., Ζεργιώτης, Α. (2007). *Ομάδες Σχολών Γονέων. Προσδοκίες γονέων και ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας. Στο Συμβουλευτική Ψυχολογία: Σύγχρονες Προσεγγίσεις* (Επιμ. Μαλικιώση-Λοϊζου). Αθήνα: Ατραπός.
- Cougl, S. (2000). *Τα βασικά εργαλεία του εκπαιδευτή ενηλίκων*. Μτφρ. Ε. Μουτσοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Jarvis, P. (2003). *Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση. Θεωρία και πράξη*. Μτφ. Α. Μανιάτη. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαιδευτικές Μέθοδοι*. Πάτρα: ΕΑΠ
- Μάνος, Ν. (1987). *ΕρμηνευτικόΛεξικόΨυχιατρικώνΌρων*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Πολέμη- Τοδούλου, Μ. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Η αξιοποίηση της ομάδας στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Τόμος Γ. Πάτρα: ΕΑΠ
- Rogers, A. (1999). *Η εκπαίδευση ενηλίκων*. Μτφρ. Μ. Παπαδοπούλου, Μ. Τόμπρου. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Silberman, M. (1998), *Active training: A handbook of techniques, designs, case examples, and tips*, Σαν Φρανσίσκο: Jossey Bass.
- Τσιμπουκλή, Α., (2012). *Δυναμική Ομάδες και Επικοινωνία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
- Τσιμπουκλή, Α, Φίλλιπς Α. (2010). Επιμ. Κόκκος, Α, Κουτρούμπα Κ. *Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων: Διεργασία ομάδας – Εκπαίδευση και υποστήριξη κοινωνικά ευπαθών ομάδων*. Αθήνα: ΥΠ.Π.Δ.Β.Μ.&Θ./ Γ.Γ.Δ.Β.Μ../ Ι.Δ.ΕΚ.Ε.
- Τσιμπουκλή, Α, Φίλλιπς Α. (2010). Επιμ. Κόκκος, Α, Κουτρούμπα Κ. *Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων: Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας*. Αθήνα: ΥΠ.Π.Δ.Β.Μ.&Θ./ Γ.Γ.Δ.Β.Μ../ Ι.Δ.ΕΚ.Ε.
- Χατζηθεοχάρους, Π., Νικολοπούλου, Β., Γιοβάννη Ε. (2010). *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας*. Αθήνα: Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. – ΓΓΔΒΜ – ΙΔΕΚΕ